

## Politični položaj.

Medeni tedni so za Claryjevo ministerstvo minili, sedaj so se začeli dnevi skrbi in dela. Pogodba Avstrije z Ogrsko še je zmeraj negotova reč. Avstrijski in ogrski odposlanci, ki imajo določiti visokot doneskov k skupnim državnim stroškom, se ne morejo pogoditi. Ogrbi bi radi malo plačevali, a tudi avstrijski odposlanci nočejo nič vedeti o visokem plačevanju, posebno Slovenci in Čehi se držijo trdno in nočejo iti pod 38%, ki jih naj Ogrbi plačujejo. Druga velika skrb pa je sklep kontrolne komisije, ki ni hotela dovoliti vladi 59 milij. gold. za uravnavo novega denarja. Komisija je rekla, naj državni zbor dovoli to svoto, saj sedaj zboruje. A grof Clary bi rad imel od komisije dovoljenje, kajti pred državni zbor si ne upa, tam ima večino proti sebi. Take zmešnjave se nahajajo v naši državi, ker v njej ne vlada pravica, ampak gospodaželjnost nemških napetnežev!

## Tiskovni prestopki in porotniki.

V tiskovnem odseku je stavil češki poslanec dr. Pacak predlog, naj se tiskovni prestopki ne obravnavajo več pred porotniki, ampak pred posameznimi sodniki. Dr. Pacak jako slabo sodi o porotnikih, kakor da bi poznal razmere na Spodnjem Štajerskem. Pravi namreč, da se dajo porotniki voditi le po političnih in narodnih predsodkih pri svojih obsodbah, ne pa po svojem vestnem prepričanju. Dobro bo, ako se res porotnikom odvzamejo tiskovne reči, vendar Slovenci vsled tega nimamo upanja, da napočijo za naše liste boljši časi, kajti mnogi naši nemški uradniki niso veliko boljši nego naši nemški porotniki.

## Ruščina prepovedana.

Baron Hein je ponosen, da je deželni predsednik na Kranjskem in deželanom rad da tudi občutiti svoje visoko dostojanstvo. Kranjski Slovenci pa so tako pohlevni, da v Heinu vidijo osebo, ki se ne sme in ne da odstraniti, četudi jim je sitna. V Ljubljani so se hoteli nekateri Slovenci učiti ruski, seveda zasebno. Baron Hein pa je povedal, da se ne smejo učiti. Kranjski Slovenci imajo v deželnem odboru večino in lahko povrnejo ta skandal še s hujšim skandalom. Baron Hein je bil v Mariboru in tudi tukaj je vedno stikal po panslavizmu. In sedaj stika na Kranjskem po njem.

## Vsaj nekaj.

Tržaški redarji so dobili nove uniforme narejene po uniformah italijanskih vojakov. V Trstu namreč zelo škilijo mestni očetje tje prek v lačno Italijo. Vlada rada pri njih pogleda skozi prste, toda tokrat se je vendar ojunčila ter prepovedala nove uniforme.

## Ovaduštvo v Srbiji.

Novi oddelek v srbskem notranjem ministerstvu, ki ima nalogo vohuniti zlasti za uradniki ter vtikati svoj nos v najskrivnejše privatne razmere, ter poslati vsakega sumljivega preko meje, ta črni kabinet je vzbudil v evropskem časopisju soglasno obsodbo, le v Srbiji so ga sprejeli apatično. Ondi se pač nihče več ne upa ziniti česa proti vladi. Uradniki so malone vsi hinavci in klečepalci. Povsod jih obdajajo vohuni in — kar je še hujše — lažnjivi tožljivci, ki so plačani od vlade. Pisma se na pošti še vedno odpirajo. Zlasti radovedni so ti vohuni na vsebino pisem, ki so naslovljena na v hotelih prebivajoče tujce. Cenzura inozemskih listov je najstrožja. Navadno tuje liste konfiscirajo. Le iz Zemuna se vtihotapi nekaj časopisov osebno. Izgoni Srbov so na dnevnem redu. V Zemunu živi že cela kolonija srbskih izgnancev, listi poročajo, da je prišlo v Peterburg 200 ljudij, večinoma Črnogorcev, Dalmatincev in Bošnjakov. Izgon se vrši na zelo priprost način. Dotični, vladi neljubi

osebi se kratko sporoči, naj zapusti srbska tla z vso svojo družino tekom 24 ur. Bogat hotelir v Belemgradu je na ta način izgubil skoraj vse svoje premoženje. Hotel so izročili, ne da bi vprašali izgnanca za dovoljenje, vladnemu pristašu. Inventar se uradno ceni in izgnancu se izplača seveda najnižja svota. Razmere v Srbiji so jako žalostne, a Srbi si menda sami ne znajo in ne upajo pomagati. In to je najžalostnejše!

## Narodno-gospodarstvo.

### Zadruženje.

(Govor g. Ivana Kač-a.)

(Konec.)

Še eno prepotrebno zavarovanje hočem tukaj omeniti, in to je zavarovanje poljedelcev, to je, kmetov in kmetic, njih otrok, poslov in dninarjev zoper nezgode in onemoglost za delo. Tudi to zavarovanje bomo imeli, ako smo zjedinjeni in zvezani v eno celoto. Da je tudi to zavarovanje prav lahko izpeljivo, hočem dokazati s številkami.

Spodnjištajar ima po zadnjem ljudskem štetju 432.000 prebivalcev. Od teh nas je 60% poljedelcev to je okroglo 260.000. Ako vzamemo, da so zavarovani vsi od 14 leta naprej, to je 80% je okroglo 208.000 zavarovancev. Vsak zavarovanec plača na leto 2 krone, to da svoto 208.000 gld. Vzemimo, da ponesreči in za delo onemore vsako leto  $\frac{1}{2}\%$  zavarovancev, to je povprečno 1040 ljudi, kateri se morajo preskrbeti. Vsaki izmed teh dobiva na dan 50 kr. ali na leto 180 gld. oskrbovalnine, to znese na leto 156.000 gld., tako da ostane za rezervni zaklad in opravo 52.000 gld. na leto.

Dragi navzoči! S temi besedami skušal sem dokazati potrebo, pomen in velike koristi zjedinitja. Upam, da smo vsi prepričani da delamo le v korist našega ljudstva, ako osnujemo danes zvezo kmetijskih zadrug za Spodnještajarsko, katere naloga bode, da s časom uvede vse to, kar je v korist našega kmetovalca.

Delajmo torej, dragi navzoči vsi, edino in složno, delajmo brez vsacega sebičnega namena, smoter naj nam bode edino le povzdiga blagostanja našega ljudstva. Snujmo povsodi kmetijske zadruge, katere naj pristopajo k danes osnovani zvezi, da bomo tako zjedinjili vse kmetovalce v močno nepremagljivo celoto katera bode povzdignila blagostanje ne le kmetijskega, ampak tudi blagostanje obrtniškega in trgovskega stanu. Tukaj vam morem povedati, da visoka vlada z vsemi sredstvi jako rada podpira kmetijske zadruge, in bode toliko boljše podpirala zvezo teh zadrug. Saj je vladi do tega, da si ohrani najmočnejši steber države, t. j. kmetijski stan.

Ko smo gospoda moja, pripomogli kmetijskemu stanu do blagostanja, ko bode zopet cvetelo naše poljedelstvo, naša obrt in trgovina, takrat prišla bode tudi ljubezen do rodne zemlje v naše ljudstvo. Saj bodo imeli naši sinovi in hčere dovolj dobrega kruha doma in ne bodo ga iskali drugod. Z ljubeznijo do rodne zemlje prišla bode tudi ljubezen do naroda, prišla bode v naše ljudstvo samozavest, ponos, treznost in marljivost. Naši sosede bodejo začeli nas spoštovati in se od nas učiti, kaj premore edinstvo, složnost.

Dragi navzoči! Delajmo tukaj na tem polju vsi edini in složni, pustimo na strani vse strasti politike in osebnosti, bodimo si bratje, in delajmo v ljubezni vsi za enega in eden za vse, za blagostanje milega nam naroda. Ko bomo videli, kako da se dviga blagostanje našega naroda v vsih ozirih in ko bomo videli, da si je zopet opomogla naša domovina, naša država, takrat, gospoda moja, bomo lahko položili naše trudne glave k počitku, saj bomo imeli sladko zavest, da nismo zaman živeli, ampak da

smo delali vsi kot eden mož za naše ljudstvo.

S tem končujem svoje poročilo in kličem iz srea: Vsegamogočni Bog, blagoslovi naše delo! —

## Dopisi.

**Sv. Jurij ob Taboru.** Pri Sv. Juriju ob Taboru v Savinjski dolini dne 11. maja 1898 ustanovljena, od c. kr. okrožnega kot trgovskega sodišča v Celju z odlokom 4. junija 1898, III firm 117/98 Gen. I. 211 registrovana kmetijska mlekarska zadruga je današnji dan posredovanjem podpisanega otvorila mlekarnico v omejenem delokrogu. V njej se bo le mleko posnemalo, pinjilo ali zmetalo in surovo maslo prodajalo. Postranski izdelki, rodo in pinjeno mleko se bo dajalo zadrugnikom nazaj.

V ta namen si je zadruga postavila lastno mlekarsko poslopje in si omislila od akcijske družbe Alpha-Separator na Dunaji potrebno orodje, med katerim so zlasti: Alpha-Baby-Separator, Victoria-pinja, priprava za surovo maslo svaljkati, kotel za par, s katerim se greje mleko, dr. Gerber-ja aparat, s katerim se meri maščobo mleka itd. Delo v mlekarnici opravljata dve domači od podpisanega izučeni osebi.

Za poskušnjo je danes prineslo 10 zadrugnikov 72 kg. zjutraj namolzenega mleka, katero je imelo specifič. teže 32.7 in maščobe 4.45%. Smetane se je dobilo od 69.5 kg. mleka 9.3 kg. in surovega masla 3.3 kg. Mleko je od krav domače sivo-barvane pasme, katere se zdaj še na travnikih pasejo in brez kake boljše klaje le navadno uživajo. Krave so zdaj v prvi polovici svoje brejosti.

Martin Jelovšek, dež. potovalni učitelj.

**Poziv in prošnja.** — Podpisano šolsko vodstvo orglarske šole v Celji, prav lepo prosi vse prijatelje cerkvene glasbe, naj blagovolijo z gmotno podporo na pomoč prirediti, kajti imenovani zavod je že dobil: harmonium in glasovir, a manjka še mu najpotrebnejšega in to so orglje z dvema manualoma in pedalom. Prijatelji, posebno č. gg. duhovniki, ne pozabite cerkveno glasbenega in umetnega zavoda, kojega pokroviteljstvo je cerkvena oblast.

Vodstvo orglarske šole v Celju.

## Razne stvari.

### Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) so se v ponedeljek vrnili z Dunaja, kjer so se mudili pri škofovskih zborovanjih.

(Imenovanje.) Gospod Anton Novak, dosedaj pisar pri tuk. okrožnem sodišču mariborskem je imenovan pomožnim uradnikom pri okrajni sodnji v Sv. Lenartu na Koroškem. — Svetnik nadsodišča v Gradcu Anton pl. Wurmser je imenovan predsednikom okrožnega sodišča v Celju. Kakor znano, je Wurmser velik političen nasprotnik Slovencev. Zraven tega pa listi tudi nič kaj laskavo ne pišejo o tem nemškem uradniku. »Slovenec« na pr. pravi: »njegove juristične zmožnice ga ne usposobljajo za predsednika sodišča!« No, vsaj večine spodnještajarskih nemških uradnikov ne bo nadkri-ljeval, Slovenci pa mu bodo tem lažje kos. — Gsp. dr. Franjo Pikel je napravil odvetniški izpit v Gradcu in otvori pisarnico v Kozjem.

(Skušnjo učiteljske usposobljenosti) so naredili v Ljubljani gospodje ozir. gospice: Anica Ambruš iz Laškega z odliko, Enrieta Berlic iz Podčetrčka, Antonija Fuks iz Št. Jederte nad Laškim, Marija Miklič iz Gomil-skega, sestra Sebastiana Neuwirth iz Celja, Anica Pfeifer iz Št. Marjete pri Ptujju z odliko, Wildegarda Rieger iz Trbovelj-Vod, Franica Tajnik iz Št. Andraža nad Polzelo, Ana Zupančič iz Št. Martina ob Paki. Samo za nemške šole je usposobljena Terezija Alič iz Vitanja. Nadalje so usposobljeni Ivan Polak